Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТИ

Народній часопис для Ґенерального Ґубернаторства

Krakauer Nachrichten Ukrainische Volkszeitung für General-Gouvernement

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В ТИЖДЕНЬ

Адреса Редакції і Адміністрації: Krakauer Nachrichten. Krakau, Karmeliterstr. 34, II.

ТЕЛЕФОНИ:
Дирекція 137-42
Адміністрація 230-39
Редакція 230-39
Друкарня 102-79

Відділи: Ярослав, Головна 19, Холм, — Сянік.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . . зол. 2.50

Ч. 14. Краків, 25. лютого 1940. Рік I.

СОФІЯ РУСОВА

І знову до Редакції надійшла в останній хвилині сумна вістка, що перед кількома днями померла у Празі відома українська громадіянська і педагогічна діячка, сеніорка українського жіночого руху, проф. унів. СОФІЯ РУСОВА у 84-ому році життя. Похорони відбулись у Празі. Земля Їй пером.

Англія нарушила невтральність Норвеґії

= Дня 16. лютого кілька боєвих англійських кораблів з летунською підмогою напало в норвежському фйорді Єсінґ на німецький неозброєний корабель „Альтмарк", що плив під охороною двох норвежських торпедовців.

Німецький посол в Осльо склав негайно найгострішний протест проти нападу на безборонний німецький торговельний корабель „Альтмарк" на водах Норвеґії. Одночасно норвежський уряд склав протестаційну ноту в Льондоні проти англійського насильства на норвежських територіяльних водах.

ЗВІТ КАПІТАНА ПРО НАПАД

= „Корабель „Альтмарк" посувався 16. лютого між Ставанґер і Христіянзунд у віддалі півтора морської милі від норвежського берега. Підчас тієї подорожі обсервували його тричі анґлійські літаки, що кружляли над морем і норвежським побережжям.

„Незадовго зявився анґлійський кружляк в супроводі 5-тьох стежних суден і почали щораз скоріше зближатися до „Альтмарку". Два норвежські торпедовці, що плили з кораблем „Альтмарк", остерігали анґлійські кораблі сиґналами, повідомляючи їх, що „Альтмарк" є неозброєним торговельним кораблем, але анґлійські воєнні кораблі не звертали на це ніякої уваги.

„Тому — пише капітан — я рішився віхати до Єсінґ-фйорду, щоб скритися між прибережними скалами й опісля продовжувати далі свою подорож. Я був переконаний, що анґлійці не відважаться нарушити невтральність Норвеґії.

„Безпосередньо при вїзді до Єсінґ-фйорду наближилося до „Альтмарку" анґлійське стежне судно з приготованою залогою. Тому я повною парою вїхав до Єсінґ-фйорду, користаючи з того, що стежне судно не могло вїхати одночасно. Одначе воно вїхало негайно за мною. Цьому намагалися перешкодити 2 норвежські торпедовці, що загородили дорогу до вїзду в глубину фйорду. Одначе в ночі анґлійське стежне судно просунулось поміж норвежськими торпедовцями і загрозило вогнем залозі „Альтмарку", якщо вона не покине капітанського містка. А що залога „Альтмарку" не була озброєна, я видав наказ зібратися на покладі й опісля всісти до рятункових човнів.

„В тій хвилині анґлійці вдерлися на „Альтмарк" та почали стріляниу до безборонних німецьких моряків, які чи то ледом, чи кинувшись у воду, хотіли дістатись на беріг. До них також відкрили анґлійці густий вогонь.

З останніх комунікатів виходить, що підчас англійського нападу згинуло 6 німецьких моряків, 6-ох тяжко ранених.

ГОСТРИЙ ПРОТЕСТ НОРВЕҐІЇ.

= Міністерство закордонних справ Норвеґії видало про згадані події комунікат, що вповні потверджує звіт капітана „Альтмарку", додаючи, що анґлійська залога забрала з „Альтмарку" анґлійських громадян, які були тоді на ньому й відплила.

Понад всяких сумнівів стверджено, що й анґлійські літаки і воєнні кораблі нарушили суверенні права Норвеґії на її водах і території. Тому норвежський уряд доручив свому послові в Льондоні повідомити про цю подію анґлійський уряд і зложити якнайгострішний протест проти цього нечуваного нарушеня норвежських територіяльних вод, внутрі одного з норвежських фйордів. Крім того доручено послові зажадати, щоб анґлійська фльота перестерігала й шанувала на майбутнє суверенне право Норвеґії. Вкінці норвежський уряд зажадав видачі арештованих й винагороди всяких шкід.

Нарушення Анґлією невтральности Норвеґії відбилося широким відгомоном в цілому світі. Ця подія може мати дуже поважні наслідки.

Успішна атака німецьких підводних суден

= Начальна команда німецької армії повідомляє 18. лютого: На заході незначна місцева артилерійська перестрілка. — Німецькі підводні судна заатакували на морю 4 ворожі конвої. З трьох конвоїв затопили кілька торговельних і нафтових кораблів, з четвертого затопили один торпедовець, що належав до охорони кораблів.

Затоплений торпедовець »Дарінґ« (1.375 тон містоти) був озброєний 4-ма 12-цм. гарматами, 6-ма меншими гарматами та 8-ма торпедами і плив із скорістю 32,2 вузли на годину. Командант »Дарінґа«, 9 старшин і 148 моряків згинуло.

Нація собі-
за масову ощадність

Краків, 21. лютого.

Позичаю наголовок від Е. Маласюка, що в 10-ому числі нашого часопису помістив статтю, в якій »визиває« господарників заявитися щодо порушених ним різних господарських питань. Засадничо п. Маласюк порушив дві справи: фінансову (національний фонд) і господарську (ощадність і в звязку з тим потребу українського центрального банку). Обі справи вважаю дуже важними, хоч зовсім ріжними, що хотів би я особливо підкреслити. Якщо говоримо про національний фонд — про самооподаткування себе на загально-національні цілі — маємо на думці обовязок віддати частину свого доходу на національні цілі за те, що нація прийняла нас до себе і дозволила нам називатися її іменем — то справа ощадностей, чи справа банку, це вже наскрізь господарська справа. Тут кожний добровільно рішає чи йому вигідно в даній хвилині ощаджувати, чи доцільно користати з допомоги банку та притягати його як фахову установу до співпраці в орудуванні грошем. З погляду одиничної господарки справа національного фонду це справа безповоротного видатку; а справа ощадження — це справа правильного господарення своїм грошем, якого не зуживаємо нараз, лише відкладаємо дещо на пізніше, щоб нагромадивши його в більшій кількости — зужити корисніше.

Коли ми ще до того складаємо ощадности у своїм ріднім банку то безперечно доводимо до того, що наш заощадженний гріш, ще заки ми його корисно зужиємо, працює в міжчасі при допомозі того ж банку над розбудовою національного добробуту.

Стільки для вияснення різниць між »національним фондом«, та ощаджуванням взагалі, чи ощаджуванням в українському банку зокрема — з погляду інтересів одиничної господарки.

Нині хотів би я торкнутися лише питання, чи є властиво змисл під нинішню пору ощаджувати, відкладати гріш, щоб його зужити корисніше, а якщо так, то чи треба до цієї справи допомоги банків.

Отже нині треба щадити нам більше і жити ощадніше ніж колинебудь передтим. І люди дійсно щадять, лише це ощадження виглядає нині дещо інакше, ніж давніше. Воно більше гнучке, має десятки видів і способів, що відповідно до хвилевого положення міняються іноколи зовсім у протилежньому напрямі.

Перед війною люди щадили відкладаючи гріш до кредитових установ чи до »панчохи«. Підчас війни — дотепер люди щадили — купуючи гарячково за хвилево зайвий гріш ріжні товари менше чи більше потрібні до власного вжитку чи до перепродажі. Нині, коли вже відомо, що гріш у Ґенерал-Ґубернаторстві затримає свою

передвоєнну або майже передвоєнну закупочну вартість — кожний хто хоче, щоб його дотеперішні ощадности не стояли мов сніг, повинен якнайшвидше вжити готівку на купно нових варстатів праці чи на поширення чи теж покращання наших дотеперішних варстатів праці, бо ж гріш має з кожним днем щораз то більшу вартість. Товари з дня на день будуть дешевіти в міру того, як наладнуватиметься продажа товарів по максимальних цінах і цих товарів буде на ринку достаточно багато, чи пак кожний дістане достаточний приділ товарів на картки. І чимскорше це станеться — тим краще для нас. Отже нашим завданням працювати саме в тому напрямі. По містах слід засновувати українські консуми, що по картковій системі розділювали б своїм членам споживчі припаси по нормальних цінах і в цей спосіб боронили їх перед визиском спекулянтів та сусликів. Складати уділовий капітал для таких консумів — це перший рід творчої ощадности під теперішню пору по містах. А по селах подібно — засобляти місцеві сільські кооперативи та їх союзи по містах в уділовий та оборотовий капітал, щоб вони могли зорганізовано доставляти своїм членам - хліборобам, робітникам та інтелігентам потрібні їм товари першої потреби по нормальних цінах. Ці справи вже майже наладнані і верховна роздільна централя товарів »Віртшафтліхе Центральштеле« буде лише при допомозі кооперації розділювати потрібну і достаточну кількість товарів першої потреби по максимальних цінах. Вивінувавши в цей спосіб наші споживчі кооперативи в потрібний їм капітал робимо першу ощадність забезпечуючи себе в потрібні товари по дешевих цінах.

З черги приступаємо до дальших способів ощадности, а саме до забезпечення собі, нашим близьким чи лише нашим співгромадянам українцям варстатів праці та школи праці. З цією метою користаючи з прихильних умовин слід купувати самому, або до спілки — розумної спілки — торговельні та промислові підприємства чи приступати з українськими селянами до спільної та інтенсивної управи ріллі. Одначе до цього треба вже обовязково співпраці банків. Ці справи розглянемо докладніше в одному з чергових чисел.

Інж. А. М.

преси приготовляються. В селі переведено ріжні збірки на національні цілі. Праця кипить над піднесенням рівня свідомости селян ще вище.

—ют.

Пригадаймо собі наше минуле

Королівські листи.

Щоб приєднати собі прихильність козаків та щоб вкоротити сваволю шляхтичів король дав козацьким послам листи зі своїм підписом і печаткою та новий прапор. Одначе ті листи забрав козацький осаул Барабаш. Він же ж приятелював з поляками й тому не хотів виявити козакам змісту листів. Богдан Хмельницький рішив хитрощами добути ті листи. Тому запросив Барабаша в гості до себе, частував його дорогими напитками й говорив: »Годі тобі, пане брате, листи королівські ховати, — чи не могли б ми хоч у двох їх прочитати, козакам козацькі порядки подавати, за віру християнську достойно статиॱ. Одначе Барабаш не хотів і дальше дати листів Хмельницькому. Це дуже розсердило Богдана. Він велів подати Барабашеві ще міцніших напитків, аж доки цей зовсім не звалився з ніг і не заснув. Тоді Хмельницький зняв йому з пальця золотий перстень, з кишені вийняв ключі, зза пояса забрав платок. Всі ці речі дав вірному свому слузі й вислав його до Червна, де проживав Барабаш зі своєю ріднею. У Червнім післанець Хмельницького зажадав листів від дружини Барабаша. Вона ніяк не хотіла віддати листів, але як побачила перстень, ключі і платок свого чоловіка, то якстій передала післанцеві шкатулу з листами. Цей забрав листи й повіз Хмельницькому. Богдан відіслав сплячого Барабаша до дому, а самий почав готовитися до виїзду на Запоріжжя. Барабаш, опритомнівши, велів арештувати Хмельницького, але його приятель Кричевський потайки випустив його з вязниці. Хмельницький відїхав на Запоріжжя.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НА ЗАПОРІЖЖІ.

На Запоріжжі жило багато козаків, що повтікали зпід шляхотського панування і жили по різних островах, займаючись риболовством і господарством. Багато було між козаками таких, що колись воювали з татарами й турками, досвідчені в боях з поляками. Хмельницький скликав козаків на раду, оповів їм про всі насильства поляків, прочитав листи короля і закликав до боротьби з Польщею. Запоріжці радо прийняли заклик Хмельницького. Вони ж уже давно хотіли виступити проти ворогів України й тільки ждали доброї нагоди та доброго полководця. Козацька рада вибрала Богдана Хмельницького гетьманом і передала йому старшинську булаву запоріжських гетьманів. Хмельницький почав готовитися до війни.

Союз з татарами.

Щоб розгромити Польщу гетьман Богдан Хмельницький рішив взяти собі на поміч татар. Хоч вони були ворогами України й козаків то гетьман уважав поляків більшими ворогами України. Зрештою Хмельницький задумав спершу побити поляків, опісля і татар. У Хмельницького перебував син одного з татарських вельмож. Хлопець попав був у якійсь битві в полон і Хмельницький ним щиро опікувався. Тому теж хлопчина хоч і дуже привязався до свого пана, то всежтаки банував за рідною, тужив до дому. То теж Хмельницький відіслав його з кількома козаками до Криму. Батько хлопця дуже зрадів сином і з вдячности приобіцяв піддержати козацьку справу перед ханом. Хан згодився помиритися з козаками і вислати їм на допомогу кілька тисяч татар. Гетьман Хмельницький умовився, що платитиме татарам за їхню допомогу. Вони знову ж присягли не брати в полон українців, ні не нищити українських осель.

(д. б.)

Працюємо хоч далеко від рідної землі

Нас приїхало до Нойфурту (б. Австрія) 75 осіб. Всі дістали працю в тартаку. Поза працею на прожиток працюємо для загально-української справи. Тому теж оснували ми тут секцію УНО, уладжуємо виклади з історії України, учимося чужих мов і підготовляємо Шевченківський концерт.

Дуже гарно провели ми тут — далеко від рідніх земель Свят-Вечір. За спільним столом засіло 75 українців до Свят-Вечері. Велика саля прибрана жовто-блакитними і німецькими прапорами. Серед маєстатичної тиші прогомоніла молитва до Всевишнього, щоб дав нам кращу долю, щоб друге Різдво всі ми святкували зі своїми найближчими на рідній землі. Опісля »Бог предвічний« сильним відгомоном відбився у сусідніх бараках. І та коляда, що перша звістила про прихід Спасителя на світ, якось дивно звучала тут — у далекій стороні.

Зчерги друг Сирота Ст. промовив гаряче до зібраних друзів, закликаючи видержати бодро на стійці, де нас кинула химерна доля.

І почалась Св. Вечеря, переплітана співом коляд та гутіркою про минулі Св.Вечорі тощо. Вкінці д-р Качоровський виголосив бадьору промову взиваючи юнаків до праці над собою, жертвенної праці для народу, бо лише жертвою й трудами добудемо кращу долю нації.

Настрій юнаків був бадьорий. Кожний полинув думками до рідної стріхи, куди кожний рад би якнайшвидше повернутися. По спільній Вечері хор під орудою п. Фітяка відспівав низку колядок. Слід відмітити, що на Свят-Вечір були теж приявні німецькі гості. Вечера закінчилася в 12-ій год. в ночі.

Красниставщина прокидається зі сну

Село Березини, волости Чайки, пов. красниставського, не виявляло досі ніякого зорганізованого українського життя, бо населення навіть говорити по свому не вміє добре. За небіжки Польщі, поляки іронічно насміхалися, кажучи, що „w Brzezinach jest 60% dzikow“. і деякий відсоток комуністів. Тимчасом з хвилиною приходу до Березин українського народнього учителя О. Мацуського люди швидко стали культурними українськими громадянами. Учитель негайно по свому приході приступив до праці, зорганізував хор і вивчив багато рідних колядок та щедрівок. Дня 28. січня хор виступив з концертом колядок і щедрівок, що їх переплітали дитячі деклямації. Концерт відбувся вперше у школі в Березинах за дозволом влади і випав величаво. Школу переповнили вщерть наші селяни і молодь місцева та з дооколичних сіл. Концерт почався вступним словом м-ра В. Татури, після якого хор під проводом учителя О. Мацуського відспівав багато колядок та щедрівок. Присутні були очаровані красотою гарно виконаних колядок та щедрівок. Велике враження зробили найменші своїми деклямаціями: „До Христа“, „Холмщина — Мамо“ і „Не покину“, та старші ученики деклямаціями з Кобзаря: „Ой три шляхи“, „Іван Підкова“, „Розрита могила“, „Моїм союзникам“, „Тарасова ніч“ і „До Основяненка“. Побажати-б дальшого успіху дорогій нашій молоді з Березин, а нашому учителеві сили в його майбутній безупинній праці на культурно-освітньому полі.

Присутній.

Вислок Горішній — свідоме село

Вислок Горішній хоч лежить далеко в горах, є одним з найсвідоміших сіл нашої Лемківщини. Польсько-жидівським денаціоналізаторам не вдавалася тут їхня чорна праця. Не зважаючи на всі заходи польських адміністраційних, шкільних та поліційних чинників, села не вдалося розєднати. Очевидно, що перед війною поляки внеможливили вести якунебудь культурно-освітню чи кооперативну працю. Над селом завжди тяготіло мариво польського наступу.

По війні все змінилося. Польські учителі та всякі сатрапи повтікали, забираючи все за собою або руйнуючи. До села прийшов учитель український. Українська дітвора почала нарешті вчитись рідною мовою у школі.

Негайно по війні основано споживчу кооперативу, переведено перевибори чит. „Просвіти“. Місцева молодь під проводом молодого учителя Василя Петрашка підготовила та відограла песу „Кохання в мішках“ та ще одну одноактівку. Дальші ім-

Спиридон Черкасенко

Спиридон Черкасенко — поет, драматург, белетрист і педаґоґ відійшов від нас... Ще рано 2. ц. м. у розмові зі мною Черкасенко переконано висловлював надію на скорий поворот на рідну землю. Вечором знайшов я його в непритомному стані. Над працею, яку приготовляв до друку, буквально на пів слові, дістав мозковий удар. В убогій кімнатці провінційної гостинниці три дні боровся його орґанізм зі смертю. Здавалося, що серце степовика видержить боротьбу, переможе вилив крови до мізку. Вірилось, що ось-ось отворить очі і заговорить до нас. Вірили... І він отворив по двох днях очі. Пізнав мене, хотів висловити щось важливе, може тільки йому відоме, але обмежився лише тим, що стиснув мою руку і вказав на місце, де його найбільше боліло... Це було серце.

Слів від нього більше ніхто не почув. Перевезений до кращого шпиталю у Празі його орґанізм боровся ще три дні за своє життя, але смерть перемогла. 8. лютого в год. $1^1/_2$ вранці з грудей вилетіло останне зітхання... Муж праці, правдивий каменяр сконав.

Під важким вражінням несподіваної смерти тяжко подати повну оцінку його творчости. Вона була занадто різноманітна і багата. Одне можемо сказати: Від першого дня свідомости, того, що він є сином українського народу і до свого останнього віддиху Черкасенко працював лише для свого народу. Горе і страждання народу були його горем і стражданням. Короткі радощі народу були його радощами і святами.

Та чи й міг інакше діяти?

С. Черкасенко прийшов на світ в селянській хатині на широких степах України, в Новому Бузі, 24. грудня 1876 р., де скінчив теж науку в учительській семинарії. Перші роки вчителювання пройшли на селі. Були це роки вагань, яку дорогу вибрати в житті. Вихований на російській літературі Черкасенко думав присвятити себе цій літературі. Але доволі було знайомства з кількома поезіями Т. Шевченка та М. Чернявського, щоб молодий юнак освідомив собі, хто він і кому має служити. Вже за кілька років переходить учителювати до Юзовських Рудник і тут поза працею у школі, гарячково студіює українську історію, літературу та культуру і сам починає писати поезії. Повне різноманітних контрастів життя в Ю. Рудниках дає йому багатий матеріял для поетичної творчости. Вже в 1908 р. посилає збірку своїх поезій до Києва, яка незабаром і виходить там під назвою »Хвилини«. Цю збірку і читач і критика приймають прихильно. І це окрилює молодого письменника до дальшої праці. Приблизно роком пізніше виходить у світ перша його песа з робітничого життя »Хуртовина«, а вслід за нею »Земля«, де автор дає нам картину жахливої денаціоналізації та пролетаризації нашого селянства. Ці дві песи, особливо-ж »Хуртовина«, роблять в житті небіжчика радикальний переворот. За їх напрямок царський уряд тягне його до суду, карає вязницею і позбавляє права учителювати.

Та це не зневірює молодого письменника. Повний сили й енерґії переїздить до Києва та кидається у вир тодішнього культурного й національного життя. З перших же днів став найактивнішим співробітником »Ради«, »Літературно - Наукового Вістника«, »Села«, »Української Хати«, »Дзвону«, »Сяйва« і т. д. Позбавлений практичної, педаґоґічної діяльности не залишає Черкасенко і цього поля. Вже в 1909 р. повстає у Києві під проводом С. Ф. Русової, С. Черкасенка, Я. Чепіги та Ю. Сірого т-во »Українська Школа«. Починає виходити щомісяця педагогічний журнал »Світло«. Це був перший український педаґоґічний журнал в Україні. Поруч з тим виходить багато дитячої літератури, а що найголовніше, гарячково приготовляється з усіх ділянок підручники для народньої школи В цій ділянці С. Черкасенко зробив таку велитенську працю, яку годі тепер оцінити. Тільки завдяки йому, коли прийшла революція в 1917 р., ми виступили вповні озброєнними всім, чого потребувала народня школа. Завдяки цій праці вже в осени 1917 р. ми могли кинути в маси підручники в сотнях тисяч примірників. Якщо взяти під увагу, що С. Черкасенкові належать такі шкільні підручники, як »Буквар«, »Рідна Школа«, Читанки: перша, друга, третя й четверта, »Граматика української мови«, — то легко збагнути, яку працю виконав Черкасенко для нашої культури і нашого шкільництва.

І ось цей каменяр мусів покинути рідну землю і разом з іншими мандрувати за кордон в 1920 р. Одначе на еміґрації С. Черкасенко не кидає праці і далі працює тут у ріжних ділянках культурно - національного життя. Тут зпід його пера виходять у світ такі песи, як »Казка старого млина«, »Прощо тирса шелестіла«, (обидві написані ще в Україні), »Дон Хуан«, »Вельможна пані Кочубеїха«, ряд дитячих пес, оповідань та поезій і така гарна історична повість, як »Пригоди молодого лицаря«.

Тяжке життя на еміґрації, зпочатку у Відні, опісля в Ужгороді і нарешті в Горних Черношицях коло Праги було заповнене невтомною працею. Матеріяльні недостатки, самотність, великі родинні втрати, переносив Черкасенко мужньо і з непохитною вірою в те, що вже незадовго ми всі приложимо сили до праці на рідній землі. В це вірив Він свято. Та не діждався тієї щасливої хвилини, про яку з такою вірою мріяв. Знесилений працею і важким еміґрантським життям на віки закрив очі на чужині.

Пером Тобі Земля, Товаришу!

Юрій Сірий.

У шахті

Мокро і темно, немов в домовині,
випало кайло*) із рук,
Дихати важко, ломота у спині,
В голову болізний стук:

Чому став?
Не дрімай!
Бери кайло —
Довбай!

Думка єдина: спочити хвилину —
Сили нема довбонуть,
Добре б піднятись та випростать спину,
Свіжим повітрям дихнуть.

Чому став?
Не дрімай!
Бери кайло —
Довбай!

Пізно чи рано? ще довго робити?
Тягнеться час той мов рік, мов рік...
Дайте спочити, спочити, спочити,
Дайте заснути... навік!...

Чому став?
Не дрімай!
Бери кайло —
Довбай!

С. Черкасенко.

*) Кайло — знаряддя, що ним шахтярі рубають вугілля.

Смерть нашого приятеля

Несподівано помер 5. лютого ц. р. у Римі журналіст і письменник Франко Чарлянтіні, скінчивши ледве 54 рік життя. Це завзятий і відданий справі фашист із перших днів. Був добровольцем у світовій війні й у війні в Абісинії 1935/36 р. Був співробітником „Пополо д' Італія", „Джераркії", „Рівісти дель Пополо д' Італія" та основником місячника „Авґустеа". В останній час зацікавився й українською проблемою і то з питомим собі завзяттям. Помістив уже низку статтей про українську проблему у своєму місячнику. Його несподівана смерть викликала серед українців Риму велике співчуття по такій значній втраті.

М. Т.

Поїздка начального команданта нім. армії до Ґенерал-Ґубернаторства

Минулого четверга 15. лютого ц. р. начальний командант німецької армії ґенерал фон Бравхіч перевів інспекцію військових частин на терені Ґен. Ґубернаторства й відвідав начального команданта східних ґруп ґен. Бляськовіца. Ґен. фон Бравхіч відвідав спершу Данціґ, Познань і Лодзь, звідтіля поїхав зі своїм штабом до Томашева на Холмщині. Тут приняв його з почестями ґен. Бляськовіц. Підчас звіту частин прикордонного полку ґен. фон Бравхіч виголосив до вояків коротку промову, дякуючи їм передовсім за дотеперішнє вірне виконування обовязків супроти батьківщини. Тепер головним обовязком вояків є виконувати стійку на сході, держати міцно зброю та дбати про воякову честь. Вояки, які прийшли тут з усіх сторін Німеччини мають дати доказ, якщо прийшла б така необхідність, що німецький вояк де він не виступав би, завжди дбатиме про збільшення слави Німеччини. Окрему згадку присвятив ґен. фон Бравхіч воякам-батькам родин й учасникам світової війни. Вони мусять тут видержати у вірній службі ще й тому, що західній фронт, на якому прийде до остаточного вирішення, вимагає участи молодих вояків. Рішальна боротьба з Анґлією та Францією вимагає того, щоб тут на сході не стояв ні один вояк більше ніж це потрібно. Тому кожний із них у своїй вірній службі, завзятті та праці, мусить бути зразком для інших. По інспекції усіх частин ґен. фон Бравхіч відвідав начального команданта східних ґруп ґен. Бляськовіца та ще того самого дня вернувся до Берліна.

—o—

Чи тверезість вже нам не потрібна?

У двох передостанніх числах »Краківських Вістей« порушено незвичайно актуальну справу масової ощадности, в яких автор доказував, що не зважаючи на воєнну хуртовину, масова ощадність нам не лише потрібна, але просто необхідна. І хоч автор писав виразно, що ощадність розуміє, не як громадження гроша, але передовсім доцільне і плянове використання всіх людських творчих сил і тих матеріяльних засобів, що їх під теперішню хвилину маємо до розпорядимости, дехто висуває сумніви, чи в нинішніх часах справа ощадности актуальна. Дехто сумнівається теж, чи справа тверезости і дальшої боротьби з алькоголем та нікотиною можлива, потрібна і взагалі актуальна. Такі люди міркують вже собі, що нарешті по упадку Польщі, коли алькоголь та тютюн перестали бути польськими державними монополями, абстинентська акція т-ва »Відродження« зайва, непотрібна і навіть шкідлива. Прихильники чарки міркують, що відродженці спокійно приглядатимуться, як наше громадянство забуватиме в морі горілки чи в облаках синього диму про всі злободенні клопоти? Ні!! Відродженці не припинять своєї акції саме тому, що тепер немов по скасуванні панщини — багато наших людей починає масово затроюватись алькоголем та тютюном. Не краще діється по наших селах, де починають знову масово вертатися до алькоголю та нікотини.

Здається не треба пригадувати, що наш нарід в польській державі пропивав річно понад 150 міліонів золотих і прокурював пересічно коло 70 міліонів зол. так, що до боротьби з цією страшною язвою нашого народу стали під проводом т-ва »Відродження« всі верстви нашого населення з ідейною молоддю на чолі. Наслідком тієї акції молодь, головно по селах перестала вже зовсім пити і курити. В багатьох наших селах і в деяких навіть містах всякі імпрези відбувалися вже без краплі алькоголю і без клубів синього диму.

Чому ж тепер знову бачимо поворотну хвилю п'янства? Невже ж наше положення дозволяє нам саме тепер поринати в морі алькоголізму і топити в чарці горілки чи »бомбах« пива ідею відродження нації на всіх ділянках її життя. Не треба забувати що ми десятками літ вели боротьбу проти алькоголю та нікотини не лише тому, що вони були польськими монополями, але передовсім тому, що ми хотіли виховати тверезе покоління нашого народу, що хотіли заповнити нашою ідейною молоддю школи, бурси та ремісничі варстати, а за ощаджені міліони грошей піднести загальний рівень освіти, розбудувати рідні школи, народні доми та визволитися на економічно - господарському і політичному полі. Ми вели безпощадну боротьбу з алькоголізмом та нікотинізмом, щоб виробити тверезі характери в молоді і відродити сильного духа нації. На таку корисну працю жде тепер наш нарід на українських землях Ґенерал - Ґубернаторства.

Місяць лютий — це місяць протиальногольної і протинікотинної боротьби на цілому світі і в нас де ця акція має вже свої гарні традиції. Мало хто звертає на це увагу й алькоголь далі пливе обемистими струмочками. Багато людей цілими днями пересиджує в темних від диму кімнатах і то в часі, коли у світі йде інтенсивна боротьба на життя і смерть, коли живемо в переломових часах і кожний нарід мусить належно підготовитись до подій, що грядуть нестримно і горе тому народові, що його застануть непідготованим. Тому ми твердо віримо, що прихильники чарки, зокрема наша інтеліґенція та молодь зрозуміють своє завдання і не схочуть своїм »прикладом« деморалізувати мас. Ми твердо віримо, що кожний свідомий українець поступатиме так, щоби своїм цілим життям поривав своїх неосвідомлених братів до боротьби за повне визволення.

Тверезий.

Англія хоче скинути із себе вину

= Не відповідаючи на норвежський протест у справі нарушення анґлійськими збройними силами суверенних прав невтральної Норвеґії — анґлійський міністр закордонних справ Галіфакс передав норвежському послові минулої суботи жалобу з обвинуваченням норвежського уряду за те, що він нібито зломив свою засаду невтральности тим, що „не устійнив присутности анґлійських полонених на чердаку »Альтмарку«". Тому анґлійський міністр домагається, щоб норвежська влада інтернувала »Альтмарк«.

В тому змислі розписується теж — на приказ згори — вся анґлійська преса. Нарушення невтральности Норвеґії Анґлією викликало велике обурення в цілому світі, зокрема між невтральними державами.

Чи ви вислали передплату за »КРАКІВСЬКІ ВІСТИ«?

Чи приєднали нових передплатників?

Кожний українець читає і поширює свою національну пресу!

Михайло Островерха.

Сонце і сміх

Так: сонце і сміх! Два явища до себе похожі. Коли сонце грає колірами веселки в небесах, то аж на землі усе прокидається до життя, усе стає гомінке, прудке. Коли людина сміється на землі, то аж у душі, у серці кипить нове життя, охота жити заливає вам кожну клітинку вашої істоти. Ви про все не тільки мрієте, але бажаєте його, змагаєте, щоб осягнути бажання.

І тут весна в повному ході. У городах трави косять, нові квіти садять, підчищують пальми, оліяндри, маґнолії, що всю зиму зеленіють. Дітвора вереск піднімає, як жайворонки в небесах. А жіноцтво мов Афродити Риму проходжується з ґрацією. Фонтани, що мельодійно шумлять по майданах, по вулицях Риму, це музика до цієї ґраціозної ходи.

Що десь там війна, що ця війна маревом висить над світом, — то це тут небажане зло, яке — якщо прийде, то треба буде його прийняти.

Оце до чорноокої знайомої сусідки кажу:

— Сініоріна Ґабріеля! А що як Італія мусітиме взяти участь у цій війні?...

— „Per carità"! І не кажіть цього! Чи треба нам у сонце бурі? — й очі її лискавками замиготіли, що аж серце ваше ранять.

Ніхто не хоче війни. Проте, є такі, що воркотять:

— Як це так? Картки на цукор, на каву? Ще на що?

Але вистачало, щоб по чотирьох місяцях замістки кави прийшла від 1. лютого ц. р. правдива кава і кільки радости, кільки втіхи, кільки забуття!

— Я волію каву, але правдиву, ніж цукор! — говорить у барі чорна італійка, попиваючи цей справді земський нектар.

І всі бари заповнені. І знов італієць пе чотири, пять разів денно чорну, правдиву каву: еспрессо! І менше про політику говорить. Правда: його зупиняє напис, що в деяких барах видніє: „Тут не говориться про ніякі передбачення, про високу політику, про стратеґію".

Правда й те, що минулими роками карнавал в Італії — це був час справжнього шалу. Ще, бувало, по підземних забавових льокалях текли річками вина, а на їх струях горіли людські серця, палали радістю та срібним сміхом і, по півночі, нераз жіночі ніжки виводили танці таки на столах серед своїх прихильників. Так було! Сьогодні карнавал, як не скромний, то багато скромніший. На вулицях не подибуєте цікавих масок, хіба діти ще носять маски і тішаться, а батьки їх думають:

— Ге! не так — не так було колись! Колись? Шість - сім років ще тому!

Либонь над Европою висить траґічна змора великих, переломових днів і підсвідомо в душі людини кладеться тінь траґедії людства. Либонь?

Проте, кажу, ще чуєте такий сердечний, спонтанний сміх, що — після того, що ви за останні місяці бачили, пережили — прокидаєтесь, вслухуєтесь у ці каскади срібного сміху і чуєте, що ще на світі є сонце, сміх — і то правдиві, не проповідувані, штучні.

Рим, в лютому 1940.

За один тиждень затоплено 32 кораблі

= Начальне командування німецької армії повідомляє: В часі розвідчої акції коло Варндт на полудневий схід від Саарбрікен німецька піхота взяла багато ворожих вояків в полон. На відтинку горішнього Рену дійшло місцями до живішої перестрілки зі скорострілів і ручних крісів.

Німецький мисливський літак зістрілив на Північному Морю англійського літака типу „Брістоль Бленгайм".

= Минулого тижня, а саме між 11. до 17. лютого німецькі збройні сили затопили 32 англійські і французькі кораблі, в тому також невтральні, якими вони послуговувалися, загальної місточи 128.174 тон.

НОВИХ 31.000 ТОН МІСТОТИ ПІШЛО НА ДНО.

Англійські кораблі »Грейстовн Кестль« (5.853 тон містоти) і »Челдейль« (4.218 тон містоти) зударились коло берегів полудневої Африки. »Челдейль« затонув за 3 хвилини. Капітан, два старшини і 13 осіб залоги затонуло, 19 осіб врятувалося.

Англійський корабель »Бейрон Ейльза« (3.656 тон містоти) затонув на Північному Морі. Залогу, крім капітана та 1 члена залоги, врятовано. Французький нафтовий корабель »Еміль Міне« (14.115 тон містоти) затонув. Голяндський корабель »Амелянд« (4.537 тон містоти) наїхав на Північному Морі на міну і затонув. Кілька осіб є легко ранених.

Шведські кораблі »Ліяна« (1.646 тон містоти) та »Осмед« (1545 тон містоти) затонули на Північному Морі. Близьких подробиць нема.

= Італійський корабель „Джеорджіо Ользен" (5.694 тон містоти), затонув наїхавши на міну коло східнього англійського побережжя.

= Норвежський корабель пропав без сліду. Норвежський корабель „Бісп" (100 тон містоти) пропав без сліду. Остання вістка з корабля походить з 20. січня. Побоюються, що корабель затонув враз з залогою з 16 осіб на Північному Морю.

= Англійський корабель з вугіллям затонув на полудново-західньому побережжі Шкотії, а саме корабель „Гамільтон". Не зважаючи на негайну допомогу рибацьких човнів 4 члени залоги затонули.

= Невтральні жертви на „побережжі смерти". Минулого тижня в пятницю привезли до одного англійського північно-східнього порту 39 людей із залоги затопленого данського корабля „Шоне" (1.084 тон містоти) і корабля „Слайпнер" (1.066 тон міст.), що затонули коло північно-східних берегів Шкотії.

——o——

Воєнні комунікати з північного фронту

= Штаб ленінградської воєнної округи повідомляє: 15. лютого совітські війська пішли дальше вперед на Карельському просмику. Фінляндці відступили залишаючи зброю та муніцію. Совітські війська зайняли 53 важних оборонних позицій, в тому 21 бетонових артилерійських фортів. На інших відтинках фронту дрібні сутички передніх стеж.

Совітське летунство бомбардувало фінляндські військові становища та відділи війська. В повітряній боротьбі зістрілили 6 фінляндських літаків.

= Штаб ленінградської воєнної округи повідомляє: 16. лютого совітські війська перевели низку успішних акцій в наступі на Карельському просмику, протинаступ фінляндців відбито з великими для них втратами. Совітські частини зайняли місцевости Лейпасо й Камара з двома бетоновими артилерійськими фортами. Совітські війська здобули в останніх 7-ох днях 420 скорострілів і 170 крісів.

На інших відтинках фронту — сутички піхоти та передніх стеж. Совітське летунство бомбардувало фінляндські військові обекти. В повітряних боях зістрілили 5 фінляндських літаків.

= Фінляндський воєнний комунікат з 166. лютого повідомляє, що совітські війська продовжують наступ на Карельському півострові.

ФІНЛЯНДІЯ ПРОСИТЬ ДОПОМОГИ ВІД ШВЕЦІЇ.

Фінляндія звернулась до Швеції з проханням допомогти їй. Шведський уряд відмовив підмоги, щоб зберегти невтральність. Деякі фінляндські та шведські кола подають вістки, що Фінляндія звернулась тому з проханням допомоги її до західніх великодержав.

У звязку з тим німецькі часописи пригадують давнішу заяву шведського уряду, що транспорт суцільних військових частин через шведську територію вважатимуть зломанням невтральности Швеції. Тому шведський уряд не дозволить на такі транспорти. У звязку з тими подіями частина шведської опінії намагається відчитами і в часописах переконати про необхідність активнішої політики, щоби штовхнути Швецію до воєнного стану зі Совітами, щоб допомогти Фінляндії. Одначе шведський загал відкидає такий підхід до справи.

16. лютого відбулись збори представників усіх шведських партій. Провідник правих партій мін. Баґе заявив м. ін. таке: »Шведська невтральність є наражена на твердий натиск і велике зацікавлення деяких великодержав. Одначе Швеція зробить усе, щоб не допустити до того, щоб Швеція стала тереном війни. Зовнішна політика Швеції змагає до того, щоб зберегти Швецію від війни, що йде між великими державами, і посилати Фінляндії допомогу тільки так далеко, як це можливе для Швеції. Крім того треба кожного дня працювати над зміцненням оборонних можливостей Швеції в мілітарній і господарській ділянці.

ЩО ПИШЕ ПРЕСА НЕВТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ?

Шведський часопис »Даґенс Нігетер« повідомляє: В ночі з четверга на пятницю минулого тижня фінляндські війська з приводу сильного совітського наступу на оборонну лінію Маннергайма на відтинку Сума покинули першу лінію оборони.

Американський щоденник »Ню Йорк Таймс« повідомляє: Совіти вже від початку війни підготовлялись до дуже сильного наступу. Нова совітська армія, зложена з українських і білоруських частин враз із змоторизованими частинами московської воєнної округи, мала б завдати рішальний удар головним осередкам фінляндського опору.

Фінляндський комунікат про згадані бої під Сума повідомив, що на одному з відтинків фронту, довгому понад 10 км., совітське командування вжило велитенської кількости вояків та воєнного матеріялу. Фінляндські позиції засипали совітські війська гураґанним артилерійським вогнем.

Тому, що Совіти можуть кидати до бою все нові й свіжі сили — пише »Ню Йорк Таймс« — а совітське летунство завдає дуже сильні втрати у Фінляндії щораз то з більшою нетерплячкою ждуть на допомогу із закордону. Західні великодержави мали рішитися вислати до Фінляндії 3 дивізії війська, що вже мають бути в дорозі.

Короткі вістки

= Совітсько-японські переговори посуваються вперед. 16 лютого відбулись в Токіо наради між японським заступником міністерства закордонних справ і совітським амбасадором Сметаніном у справі створення комісії для устійнення кордонів між Манджуко, Монголією та СССР. В розмовах дійшло до порозуміння у справі створення такої комісії.

= Вже не буде кордону між Німеччиною і Протекторатом Чехії й Моравії. Від 1. квітня ц. р. митний кордон між Протекторатом та Німеччиною буде скасований. Вже 16. березня 1939 р. на приказ Фірера прилучено Протекторат до митних територій Німеччини, але його негайне скасування було тоді неможливе з огляду на іншу господарську систему в Німеччині, до якої Протекторат щойно повільно достосувався.

= Англійський амбасадор не вертає до Москви. Речинець нормальної відпустки англійського амбасадора в Москві Віліяма Сідса вже минув. Одначе він всежтаки не вернувся до Москви. Як причину подають англійці »поганий стан здоровля«, в що ніхто очевидно не вірить. »Юнайтед Прес« пише в іронічному тоні, що »амбасадор Сідс задержиться в Льондоні на необмежений час, бо »англійсько-совітські взаємини є в стані ледово-політичного холоду, що при теперішній гострій совітській зимі правдоподібно довго ще потриває«.

= Конференція міністрів скандинавських держав. Данські часописи повідомляють, що мабуть 24 і 25 лютого зїдуться в Копенгазі міністри закордонних справ Данії, Норвеґії та Швеції на спільну нараду.

= Німеччина урядово заперечує. Паризький щоденник „Евр" запевняв, що 6. лютого Штокгольм повідомив неначеб Німеччина сконцентрувала на Балтійському побережжу військо й воєнний матеріял проти Швеції. Більші транспорти з Бреми та Гамбурґа мали переїхати через Кільонський канал до балтійських портів. Ці вістки не відповідають правді. Їх завданням сіяти недовіря між Німеччиною та скандинавськими державами.

= Кандидат Ґандія вибраний президентом індійського конґресу. У виборах президента індійського конґресу переміг кандидат Ґандія Муляна Абуга Азад, який дістав велику більшість голосів а саме 1.600 голосів. Навіть лівиця конґресу, що досі поборювала політику Ґандія, віддала тепер голоси на його кандидата. Обєднання цілої індійської опозиції викликало острах в Анґлії.

= „Підготова до війни" — гаслом Італії. Вся італійська преса живо займається підсумками нарад найвищої ради оборони Італії. Щоденник „Трібуна" пише: „У трьох ділянках військової орґанізації, а саме цивільній і військовій мобілізації та господарській самовистарчальности начальним гаслом є: всеціла підготова до війни. Зокрема в ділянці господарської самовистарчальности кожний італієць мусить виповнити до останніх меж свій обовязок, бо господарська незалежність є основою цілої великодержавної орґанізації народу. Про її значіння свідчить найкраще факт, що західні великодержави заявили зовсім отверто, що самовистарчальність інших держав є їх головним ворогом, якого мусять знищити, бо вона обезсилює їхні погрози та перекреслює їх темні махінації."

Додеканез помостом до Малої Азії

Додеканез — це ґрупа малих островів у східній частині Середземного Моря, недалеко берегів Малої Азії. Острови Додеканезу є неначе помостом між полуднево східньою Европою та Малою Азією, або як тепер частіше називають Близьким Сходом.

Близький Схід — це та частина полудневого - східньої Азії, в якій зустрічаються зі собою різні культури і різні раси, отже це також місце зудару інтересів різних великодержав. Через Близький Схід веде найкоротша сухопутня дорога до багатих Індій. Не диво, що за подіями на Близькому Сході стежить пильно цілий світ. Нині Близький Схід — це частинно держави незалежні, як ось Туреччина, Іран та Ірак, частинно залежні від Анґлії кольонії, як Суез, Палестина, Трансйорданія та Арабія і вкінці французька кольонія Сирія, що лежить більш - менш в центрі Близького Сходу. На півночі Близький Схід межуе на Кавказі на кордонах Туреччини й Ірану з СССР, на північному сході обливає його Чорне Море, що через Босфорський і Дарданельський пролив лучиться з Еґейським та Середземним Морем, яке обливає Близький Схід із заходу. Над Еґейським і Середземним морем лежать такі країни Близького Сходу, як Туреччина, Сирія, Палестина та Суез.

Острови Додеканезу, положені на межі Еґейського й Середземного Моря, належать до Італії. Італія здобула острови Додеканезу у війні з Туреччиною в 1912 р., але щойно від 1918 р. ці острови є в її посіданні. Ці острови мають для Італії велике значіння тому, що є важною базою для оборони її кольоніяльних інтересів у східній Африці (Лібія та Абісинія), на Середземному Морі, в басейні Еґейського і через Дарданелі та Босфор також Чорного Моря. Вкінці ці острови є тепер випадовою брамою до Туреччини й немов взагалі на Близький Схід.

Тому то ні Анґлія ні Франція ніколи не хотіли признати Додеканезу власністю Італії, бо Анґлія і Франція намагалися постійно забезпечити за собою виключний вплив на Близькому Сході. Всі памятаємо, як то Анґлія намагалась м. війни опанувати Дарданелі збройною рукою, щоб неподільно запанувати в східньому басейні Середземного Моря. Що тоді не вдалося, це мало б статися тепер. Анґлія хоче тепер використати нагоду, щоб далі поширити свої посілости і впливи над Туреччиною і цілому Близькому Сході, де намагається викликати пожежу війни. В цьому випадку головну ролю відограли б: остров Мальта та Дарданелі. Мальта — це анґлійська морська воєнна база в осередку Середземного Моря між Італією та північною італійською Африкою. Її завданням було б перервати звязок Італії з її африканськими кольоніями. Дарданелі при турецькій згоді чи без неї могли б бути помостом для анґлійського випаду на Балкан. І як Мальта є отвертою раною у великодержавному орґанізмі Італії, так Додеканез є молотом і ковалом, між якими находиться Туреччина. Нині можна зі сто відсотковою певністю сказати, що в недавно підписаному пакті між Анґлією, Францією та Туреччиною анґлійці напевно приобіцяли віддати Туреччині Додеканез, щоб лише здобути рішальну перевагу на Середземному Морі.

Очевидно, що »віддати« не так легко, як приобіцяти. Італія не думає »задньою« головою і робить та зробить усе, щоб протиставитись усім цим загрозам. Вона вже тепер будує на островах Додаканезу, що складається з 12 більших островів, сильні морські та летунські бази і воєнні укріплення. Цією мілітарною розбудовою керує випробуваний від перших днів фашистівської революції старший партієць ґубернатор Додеканезу Де Вечі.

Недавно перевели інспекцію робіт на Додеканезі відомі співробітники Мусолінія: ґен. Де Боно та марш. Бальбо. При цій нагоді ґубернатор Додеканезу уважав за відповідне заявити представникам преси ось що: Здається, що Дарданелі знову, як нераз вже в дотеперішній історії, відограють воєнну ролю. Ясно, що фашистівська Італія не буде тоді байдужо приглядатись. Ми стоїмо на стійці в Еґейському Морі. Додеканез викував собі сталеве обличча Риму. Ліхтарні Додеканезу світять промінням Риму і моряки мусять взяти його під увагу, щоб устійнити свою дальшу подорож.

Анґлійці, які так пильно намагаються обмотати Близький Схід своїми сітями і навіть подвоїли для облекшення цієї роботи склад свого посольства в Римі, не забувають ніколи називати 12 островів Додеканезу (неначе б вони належали до Греції) грецькими назвами: Патмос, Лерос, Калімнос, Стампалія, Нізірос, Тільос, Сімі, Каркі, Карпатос, Казос, Кос і Родос. Гарні це назви, історичні назви — кажуть на те італійці — але ми називаємо їх тепер: Патмо, Ліссо, Леро, Каліно, Коо, Нізіріо, Пісконі, Сімі, Кальчі, Стампалія, Скарпанто, Казо, Кастельроссо і Роді.

— Алеж це вже не 12, але 14 островів! — скажете.

— Згода! Ґрупа »12« відомих світові островів Додеканезу складається в дійсності із 40 островів.

І вони неначе китиця твердинь першого ступня, неначе смуга баз для морської фльоти й летунства лежать довкола азійських берегів.

ЩО ПИШЕ ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ФРАНЦУСЬКО - АНҐЛІЙСЬКУ АРМІЮ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ?

Пропаґанда західніх великодержав в радіо та в пресі наробила багато крику про „могутню" армію в Сирії в Малій Азії під командою ґен. Вейґана, що її завданням булоб заатакувати Совіти і Німеччину через Балкан та Кавказ. Ще голосніше заговорили про це західні великодержави у звязку з поїздкою анґлійського мін. Ідена до Суезу, Палестини та Египту, отже тими самими дорогами, куди недавно відбув голосну подорож ґен. Вейґан.

Про ціль тих поїздок пише дуже цікаво італійська преса. Вона пригадує, що перед 25 роками західні великодержави в такий самий спосіб трубіли про 150.000 армію на Близькому Сході, що існувала тільки на папері з тією метою, щоб лекше втягнути Грецію до війни.

Колиж тепер, анґлійська та французька цезура дозволює зраджувати наперед всі заходи Вейґана й військові потягнення західніх великодержав, то видно має в тому якусь ціль. Вона ясна: Роздмухування до нечуваних розмірів сили сирійських військ має на меті додати Туреччині „відваги'. та вмотати її до війни. Анґлія і Франція хоче вигортати каштани з вогню турецькими руками. Від Туреччини воєнна пожежа поширилась би на полудневo-східню Европу. — Тимчасом між пропаґандивними „тріками" і дійсною силою сирійських леґіонів є лиже велика ріжниця.

—o—

Промова марш. Ґерінґа до хліборобів

= Маршал Ґерінґ виголосив минулого четверга, 15. ц. м., велику промову до німецьких хліборобів про їх завдання в 1940 році. Сотки тисяч німецьких селян, хліборобів і робітників поспішили з вибухом війни на фронт. Бо якже могло б бути інакше. Згідно з найкращою німецькою традицією добрий хлібороб є завжди хоробрим вояком. Тому німецький хлібороб має відповідальне завдання забезпечити на майбутнє виживлення німецького народу. Мужчини, які залишилися в дома, мусять працювати із здвоєними й потроєними силами. Німецька жінка мусить тут і там заступити німецького хлібороба та рільного робітника. Вона розуміє, що в сьогоднішний воєнний час не можливо відпустити з війська усіх хліборобів до польових робіт. А якщо так є треба — не зважаючи на всі трудноші — щоб сусід помагав сусідові, щоб кожне селянське господарство працювало повною парою так, як би сам господар був у дома. Гасло на 1940 рік таке: німецький хлібороб не зважаючи на війну збільшить свою продукцію до найвищих меж і мусить використати кожний гектар землі. Відома працьовитість німецького хлібороба має створити резерви збіжа, мяса, товщів. Тоді, як харчеві припаси німецького хліборобства спочивають в спіжарні безпечно мов в огнетривалій касі, харчі, що їх довозить Анґлія — припасів вона зовсім не має — спочивають теж »безпечно«, але на дні моря завдяки сміливим подвиґам німецьких літаків та підводних суден..

Одначе покладати всю надію тільки на припаси було б короткозорою політикою, що могла б одного дня помститися. Багато важнішою від них забезпекою є нова збільшена продукція, нові засіви та жнива. Всю силу, що криється в німецькій землі, треба використати, не зважаючи на те, що це мало б коштувати! Тут є Ваше завдання — говорив маршал — німецькі хлібороби! Це довжні ви свому Фірерові, Батьківщині і борцям, які з мечем в руці боронять Батьківщину, охороняють ваші вогнища, сіножати й поля перед війною та знищенням. Кожний гектар мусить бути використаний! Все треба зробити, щоб осягнути найбільші прибутки зі землі. Хто зле господарить поповнює злочин супроти німецького народу.

Опісля марш. Ґерінґ обговорив напрямні праці німецьких хліборобів на 1940 рік. Головним завданням збільшити управу олійних ростин у 1940 р. бодай на 200 тисяч гектарів; управу цукрового буряка, картопель і зокрема виріб масла. Далі справі молочарства присвятив марш. Ґерінґ більше уваги взиваючи хліборобів, щоб збільшити продукцію молока і масла, в нагороду за підвищення ціни на повне молоко і на масло. Заощадження річно 2 міліярдів літрів молока дасть змогу виробити 80.000 тон масла, себто саме таку кількість товщів, яку Німеччина довозила річно в мирний час. Збільшена ось так продукція масла унезалежнить зовсім та запевнить виживлення німецького народу.

Тому завданням німецького хлібороба є вдержати своєю інтенсивною працею господарську перевагу Німеччини та збільшити її до найвищих меж.

СИЛЬНИЙ ВІДГОМІН ПРОМОВИ МАРШ. ҐЕРІНҐА.

Промова марш. Ґерінґа викликала дуже сильне враження у світі. Закордонна преса: італійська, югословянська, мадярська і шведська помістила обширний зміст підкреслюючи, що Німеччина є непереможна ні під господарським ні військовим оглядом. Портуґальська преса подала буквальний текст промови підкреслюючи, що Німеччина має велитенські запаси.

—o—

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР.

Лютий.

. Четвер — Никифора мч.

). Пятниця — Харлампія

2 . Субота — Власія, Теодора.

Цим подаю до відома П. Т. Клієнтам, що фірма Яків Дінер, Краків, вул. Шевська ч. 20, не має нічого спільного з фірмою Яків Ґросс, Краків, Ринок 30, зокрема ніколи не була і не є її ніякою філією.

Д-р Олександер Іван Мілян, комісар фірми Яків Дінер, Краків, вул. Шевська 20.

— Секція Українських Жінок при чит. »Просвіти« у Кракові запрошує всіх українок на ширші сходини, що відбудуться в неділю 25. ц. м. в год. 14.30 при вул. Яблоновських ч. 10. Темою нарад важні орґанізаційні та ділові справи. Побажана якнайчисленніша участь.

— Церковна Рада Української Православної Парохії у Кракові повідомляє, що згадана парохія залеґалізована як етатова з наст. прот. о. Мартином Волковом на чолі, який приймає зацікавлених у парохіяльних справах кожного дня від 4—6 год. попол. в канцелярії при вул. Алея Словацького ч. 58. м. 11. Церковні богослуження відбуватимуться правильно в 5. год. попол. на передодні свят і в 10. год. рано у святочні дні та в неділі.

— **Чотири присуди смерти в Познані.** Суд засудив 14. лютого ц. р. в Познані на кару смерти 4-ох поляків за важке нарушення публичного спокою. Підсудним доказали, що вони в нечуваний спосіб знущалися над німцями в перших днях вересня 1939 р., коли то повязали німців шнурами та везли їх через місцевости Стенщево — Зеебрік.

— **Мороз причиною вибуху.** У Пястові під Варшавою сильний мороз спричинив вибух кітла у віллі з центральним огріванням тому, що у проводах замерзла вода. — Вибух був такий сильний, що повилітали всі вікна і завалилися сходи. Власничка віллі важко ранена. Наслідком сильних морозів замерзла у Варшаві вода у водопроводах. Одночасно рурами дісталися до 6-ох помешкань гази, від яких поважно занедужало 10 осіб.

— **Крівавий напад грабіжників.** До помешкання ювилера Вінкентія Опенховського при вул. Окоповій 4, прийшли минулої неділі вечором два бандити і заявили, що хочуть віддати бранзолетку до направи. — Коли ювілер зійшов з ними до робітні бандити нагло витягнули револьвери і зажадали дорогоцінностей та грошей. Коли-ж на крик 13-літньої внучки ювілера, яка розбила шибу, 15-літній хлопець Янковський біг до сторожа камениці, двох спільників бандитів застрілили його. Тоді перестрашений Опенховський видав 500 зол. бандитам, які з добичею втекли.

— **Велитенське зацікавлення фільмою „Похід проти Польщі".** В Німеччині і в кількох невтральних державах висвітлюють тепер кіна документарну німецьку фільму „Похід проти Польщі у 18-ох днях". Зацікавлення цією фільмою дуже велике. Вистане згадати, що в перших сімох днях згадану фільму оглянуло в 30-ох менших містах понад 750.000 німців. У Берліні оглянуло згадану фільму в перших трьох днях вж 320.000 осіб. Про згадану фільму розписується преса невтральних держав з найбільшим признанням, тому, що вона висвітлює правдиво хід боїв. У Міляно в Італії висвітлюють згадану фільму одночасно з фільмою про лінію Зіґфріда на західньому фронті.

— **Нечувані морози далі держать цілу Европу у сильних обіймах.** Навіть в північній Італії сильні морози ще далі даються у знаки населенню. І так у Міляно від морозів потріскали водопроводи. В Анконі впали великі сніги наслідком обниження температури до 7 ступнів так, що самоходовий рух зовсім припинений. В Еспанії та Голяндії теж морози і снігові далися населенню сильно у знаки. В Югославії занотовано в Загребі 41 ступнів морозу. На Дунаю в околиці Західної Брами звалища ледів осягнули довжину 24 км., висоту 4 метри і тому в багатьох місцях Дунай виступив з брегів та залив багато місцевостей. З огляду на грізне положення ледові барикади розбили бомбами з літаків і тепер уже леди рушили в долину Дунаєм до моря.

— **Понад 60 жертв морозів в Північній Америці.** Вже від кількох днів лютують над Північною Америкою страшні снігові. Скорість вітру доходить інколи до 80 км. на годину. Сніжні бурі знищили найсильніше стейт Майн та Огіо. Досі надійшли повідомлення про 60 смертельних жертв. В самому лише Ню Йорку замерзло 15 осіб. Понад кількасот осіб є ранених з відмороженими руками і ногами.

— **Вавилонська вежа відкопана до основ.** Німецький дослідник старовини, Кеніґ, який недавно вернувся з Багдаду, повідомляє, що вавилонську вежу відкопано до основ. Століттями населення користало з її руїн при будові власних домів. Тепер тільки воли збираються довкола місцевих водних джерел. Зруйноване Навуходоносором місто Вавилон перемінилося в ході століть в покриту верствою соли пустиню.

— **І Ватикан заводить картки на харчі.** Комісія кардиналів увела в Ватикані картки на предмети першої потреби. Від 1. березня будуть у Ватикані видавати хліб, каву, цукор, масло та інші харчі в обмеженій кількости, пайками. Одночасно ціни на всі інші предмети будуть підвищені. У звязку з цим ватиканська влада наложить нові податки, передовсім на їздові карти.

— **Бельгійський Червоний Хрест прислав для населення Ґен. Ґубернаторства** 6.000 кґ. харчевих продуктів, 1.700 кґ. лікарств, 550 шт. білля. На бажання бельгійських жертводавців допомогу розділить президент міста Варшави за посередництвом бельгійського віцеконзуля.

— **Польське державне майно сконфіскував румунський уряд і вжив його на цілі національної оборони.**

——o——

Малий фейлєтон

Замерзла рура

Кажуть старі люди, що від 1929-ого року не памятають такої гострої зими, як цьогорічна.

Людям навіть рури позамерзали.

Я два тижні мучився без води, бігав до сусідки позичати, але вкінці настогидло не так мені, як сусідці.

— Таке ценшке часи, — каже раз, — а пан так дужо води потшебує!...

Натиснув я на адміністратора дому, аж вкінці він прислав монтера.

— Треба передовсім руру розігріти, відморозити, тоді буде вода, — сказав монтер, обстукавши і обмацавши руру з усіх сторін, як лікар паціента.

Потім приніс залізну піч, поставив при стіні під рурою, розложив у ній кокс і сказав:

— Хай воно так поволі розгрівається. І пішов.

Вечором приходжу до хати, в хаті повно диму, всі плачуть.

— Нещасна година з печею! Ось як накурила!

— Не має ради, — потішую — треба трохи потерпіти, за те буде своя вода. »В своїй хаті, своя правда...« як сказав-би Шевченко.

Але, чим далі, тим більше диму! Вже й рідної жінки не довиджую. Чоловік всю днину за працею, жінки на очі не бачить, а тут ще й вечором бісовий дим жінку заслоняє.

Йду до кухні подивитися, чи довго воно ще думає димити, але ба! — підлога під печею куриться, стіна куриться, з ляку аж подушки понадувались. Значить, стіна в середині тліє.

Зрепетував я на право і на ліво, викликав переполох у хаті, а сам побіг по пожежну сторожу.

Приїхали пожежники з помпою, шестеро людей в шоломах скочили до стіни, розлупали джаґанами. Бухнуло полумя, аж мило, а вони сикавкою, як почнуть сикати! Вже давно вогню не видно, а вони все ще помпують.

Вкінці вийшов дим, за димом пожежники, лишилась розвалена стіна і вода по саміські кістки в кухні.

І лишилась — замерзла рура... Соплі леду, як висіли, так висять до нині.

Така вам зима цього року...

Мамай.

——o——

Нові книжки.

Корисна публікація

Euhen Onatskyj: Studi di storia e di cultura Ucraina. з передмовою Люіджія Сальвінія. Roma, Corso d'Italia 6. 1939 — XVII.

В той час, коли в нас йдуть події за подіями, в Европі є люди, які не перестають ширити про нас між чужинцями зерна правди. Ось перед нами нова публікація проф. Евгена Онацького в італійській мові, з блискучою і вичерпною промовою Люіджія Сальвінія, п. н. „Студії історії і культури України". В цій книжці поміщені найцікавіші, гідно опрацьовані, статті про Україну — історія і культура, — що були деякі друковані в італійських періодиках, деякі статті нові. Крім цього поміщена тут карта етноґрафічних земель України і деякі ілюстрації — гетьман Б. Хмельницький, побутові картини, гроші, — роботи наших мистців: як Ю. Нарбута та інших.

Треба згадати, що дуже цінною в цій публікації — багата бібліоґрафія праць, в усіх мовах Европи, про історію, економію, ґеографію та культуру України.

м. т.

В Італії про нас

Ввесь час, цілу минулу осінь і зиму, час до часу італійська преса та періодики містили статті, замітки про Україну, більше чи менше прихильні, більше чи менше точні і правдиві. І тепер перед нами місячник **Costruire** — ч. І., за січень 1940, — а в ньому стаття „Attualità dell Ucraina" (Актуальність України). Автор статті Ренцо У. Монтіні синтетично переповідає історію України, політичні переходи; говорить про земні багатства України так, що італійського читача, який не знає історії України, доволі добре інформує.

м. т.

——o——

Закінчення переселення до СССР.

Дня 20 лютого ц. р. скінчилися вже головні праці у справі переселення українців, білорусинів, русских та русинів, які на основі договору про переселення між СССР. та Німеччиною з 16. листопада 1939 р., добровільно зголосилися виїхати до СССР Між 18. і 20 ц. м. відіхали вже поїзди з переселенцями у напрямі кордону СССР. З деяких місцевостей, як з Нового Санча і Грибова відіхали два поїзди з переселенцями ще 11. і 12. лютого ц. р. Швидке закінчення цієї акції з переселенням було можливе завдяки тісній співпраці німецьких і совітських представників, які працювали: німецька під проводом президента міста Варшави д-ра Денгля і совітська під проводом Шкляренка, члена совітського посольства перед війною у Варшаві. Провідник совітської делегації Шкляренко у розмові з представником „Варшавер Цайтунг" д-ром Гайсом, торкаючись плянового переведення справи переселення заявив, що воно було можливе завдяки великій прихильности відношення німецької влади і зокрема президента міста Варшави д-ра Денгля. Не зважаючи на заходи деяких елементів, які намагалися засіяти недовіря між СССР та Німеччиною в їх приязній співпраці, обом делегаціям удалося мирним шляхом розвязати цілий комплекс важних справ. Президент Варшави д-р Денгль у своїй розмові з д-ром Гайсом теж підкреслив, що радо згадує про плянову, невтомну і льояльну співпрацю совітської делегації підчас спільної співпраці над розвязкою справи переселення. Вкінці президент висловив побажання, щоб ця співпраця осягнула свою мету, себто викликала вдоволення в переселенців і прислужилась мирові.

†

ЗЕНУСЬ ІГОР

Найдорожчий Синок

МАРІЇ і МИКОЛИ ГАЛУШКІВ

Заснув в Бозі в 7 весні життя 17. II. 1940. в Deutsch-Gabel.

Похорони відбулися 20. II. ц. р. на місцевий цвинтар.

ОГОЛОШЕННЯ

Повідомляємо, що цілий наклад Календаря-Альманаха вже вичерпаний!

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/4 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові [illegible] „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" [illegible] казною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter [illegible] Chomiak Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II, Fernsprecher 230-39 Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa", KommissarischeVerwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79